

«ΞΕΝΟΦΩΝ»

το νέο μεγάλο στοίχημα για τους δημοσιογράφους

Εμείς οι δημοσιογράφοι, τουλάχιστον οι περισσότεροι από εμάς, δεν ασχοληθήκαμε ποτέ έως τώρα, σοβαρά, με τα πνευματικά μας δικαιώματα. Είναι καιρός να τα διεκδικήσουμε. Με γνώση, οργάνωση, μεθοδικότητα και δικαιοσύνη. Συλλογικά, όπως μας έχει διδάξει η εμπειρία του Ταμείου μας.

Ο ΞΕΝΟΦΩΝ δημιουργήθηκε για να μας οδηγήσει στο μέλλον, ένα μέλλον που όπου οι εξελίξεις στον Τύπο θα καθορίζονται όλο και περισσότερο από τους κανόνες της ενιαίας ψηφιακής αγοράς.

Πρέπει να είμαστε έτοιμοι και ισχυροί να διεκδικήσουμε από τους γίγαντες του διαδικτύου. Πρέπει να είμαστε ισχυροί για να λάβουμε ό,τι μας αναλογεί από τις ήδη θεσμοθετημένες πηγές.

Ένα αίτημα ετών, η ενοποίηση του κλάδου μας, δικαιώθηκε μέσα από τη διάσωση και την εδραίωση του Ταμείου μας, του ΕΔΟΕΑΠ, το οποίο σήμερα αποτελεί την ισχυρότερη έκφραση κοινωνικού κράτους στην Ευρώπη.

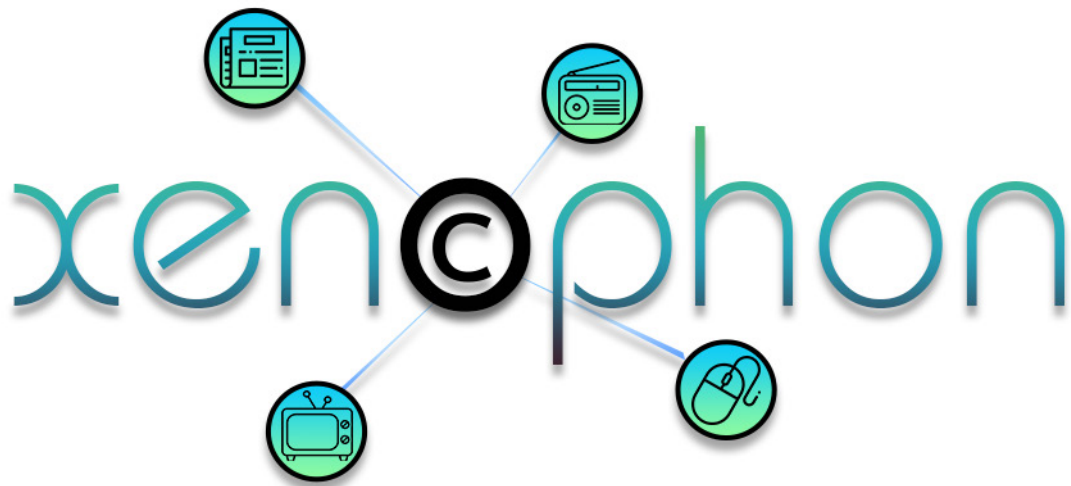
Συνεχίζουμε έτσι, δυναμικά και αποφασιστικά, σε ενιαίο ισχυρό μέτωπο, για τη διεκδίκηση και την προστασία των πνευματικών μας δικαιωμάτων.

Όλοι μαζί είμαστε πιο δυνατοί.

Επικοινωνία Τηλ.: 210 3675408

Email: info@xenophonrights.gr, Ακαδημίας 20, 10683 Αθήνα

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Ο ΞΕΝΟΦΩΝ

Ο **ΞΕΝΟΦΩΝ** δημιουργήθηκε τον Ιούνιο του 2022 με σκοπό να λάβει άδεια λειτουργίας από το υπουργείο Πολιτισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 2121/1993, ως Οργανισμός Συλλογικής Διαχείρισης (ΟΣΔ) και με τον τρόπο αυτό να ενοποιήσει και να ισχυροποιήσει όλους τους δημοσιογράφους στην Ελλάδα, αλλά και τους ανταποκριτές στο εξωτερικό, για τη διεκδίκηση και την είσπραξη των πνευματικών τους δικαιωμάτων. Αποτελεί πρωτοβουλία της **ΕΣΗΕΑ** και των δημοσιογραφικών ενώσεων (**ΕΣΠΗΤ**, **ΕΣΗΕΜ-Θ**, **ΕΣΗΕΠΗΝ**, **ΕΣΗΕΘΣΤΕ-Ε**) οι οποίες στηρίζουν τη λειτουργία και την εδραίωσή του.

Σύμφωνα με το καταστατικό του ΞΕΝΟΦΩΝΤΑ, μέλη μπορούν να γίνουν δημοσιογράφοι με αποδεδειγμένη επαγγελματική ενασχόληση σε εφημερίδες, περιοδικά, ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς και ενημερωτικές ιστοσελίδες, αλλά και συγγραφείς, δικαιούχοι άλλων έργων του λόγου.

Ο **ΞΕΝΟΦΩΝ** είναι μη κερδοσκοπικός αστικός συνεταιρισμός, ανήκει στα μέλη του, επαγγελματίες δημοσιογράφους, και διοικείται από αυτά. Όπως κάθε συνεταιρισμός διοικείται από τη Γενική Συνέλευση των μελών του, η οποία εκλέγει το Διοικητικό Συμβούλιο και το Εποπτικό Συμβούλιο, όπως ορίζεται στο καταστατικό του Οργανισμού και εγκρίνει τους βασικούς κανόνες λειτουργίας, όπως το Αμοιβολόγιο και ο Κανονισμός Διανομής.

Σκοπός του ΞΕΝΟΦΩΝΤΑ είναι η συλλογική διαχείριση και η προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων των δημοσιογράφων/δημιουργών έργων του λόγου, καθώς και των δικαιωμάτων τους. Σύμφωνα με την ευρωπαϊκή και την ελληνική νομοθεσία, τα δικαιώματα αυτά είναι δικαιώματα που -για νομικούς, αλλά και πρακτικούς λόγους- δεν μπορούν να τα διαχειριστούν ατομικά οι δικαιούχοι δημιουργοί και γι' αυτό προκρίνεται η συλλογική διαχείρισή τους. Η λειτουργία των ΟΣΔ διέπεται από αυστηρή νομοθεσία, προκειμένου να διασφαλίζονται η διαφάνεια, η δικαιοσύνη στη διανομή και η αποτελεσματικότητά τους στη διαχείριση της πνευματικής ιδιοκτησίας των μελών τους.

Κεντρικός στόχος του ΞΕΝΟΦΩΝΤΑ είναι να προετοιμάσει και να οδηγήσει δυναμικά τον κλάδο στο ριζικά νέο τοπίο που διαμορφώνει η Οδηγία για την πνευματική ιδιοκτησία στην ενιαία ψηφιακή αγορά. Σημαντικό μέρος του συνολικού όγκου περιεχομένου στο διαδίκτυο είναι ενημερωτικό και παράγεται από επαγγελματίες δημοσιογράφους οι οποίοι, ως δημιουργοί έργων του λόγου, δικαιούνται αποζημίωσης από τις μεγάλες ψηφιακές πλατφόρμες, αλλά και δίκαιο μερίδιο από το νέο συγγενικό δικαίωμα των εκδοτών Τύπου.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

Τα έργα μας, το προϊόν της δουλειάς μας στην εφημερίδα, το περιοδικό, την ιστοσελίδα, το ραδιόφωνο και την τηλεόραση, αποτελούν καθημερινότητα για όλους. Τα διαβάζουν/παρακολουθούν σε ηλεκτρονικές συσκευές, τα αποθηκεύουν, τα αναπαράγουν, τα ανεβάζουν στα κοινωνικά δίκτυα, τα αναζητούν στο διαδίκτυο, τα στέλνουν σε φίλους και συναδέλφους. Τα έργα μας έχουν μια ζωή, πέρα από τα Μέσα για τα οποία εργαζόμαστε. Μια ζωή που αφορά στην ιδιωτική χρήση τους από τους ανθρώπους. Καθημερινά, πολλές φορές την ημέρα.

Για αυτήν τη χρήση τους, δικαιούμαστε αμοιβή

Η ιδιωτική χρήση και αναπαραγωγή έργων του λόγου παράγει, σύμφωνα με τη νομοθεσία, πνευματικά δικαιώματα τα οποία ανήκουν στους δημιουργούς τους/δημοσιογράφους. Τα πνευματικά δικαιώματα, περιλαμβάνουν το περιουσιακό δικαίωμα και το ηθικό δικαίωμα επάνω σε ένα έργο του πνεύματος. Ανάλογα συγγενικά είναι τα δικαιώματα που είτε αφορούν τους εκτελεστές και ερμηνευτές ενός έργου ή άλλους που έχουν δικαίωμα εξαρτώμενο από την εκμετάλλευση του έργου. Π.χ., ο τραγουδιστής/ρια έχει συγγενικό δικαίωμα, πνευματικό δικαίωμα έχει ο στιχουργός και ο συνθέτης.

Στην περίπτωση μας, **ο δημοσιογράφος έχει διεθνώς -και στην Ελλάδα με τον ν.2121/199- πρωτογενές δικαίωμα στο έργο του**, στον φυσικό και τον ψηφιακό κόσμο.

Εκτός από την αναπαραγωγή ενημερωτικού περιεχομένου στο διαδίκτυο, οι κυριότερες πηγές πνευματικών δικαιωμάτων για τους δημοσιογράφους είναι: α) **Το δικαίωμα της εύλογης αμοιβής από την ιδιωτική χρήση**, β) **Το δικαίωμα της αναπαραγωγής και της ψηφιακής χρήσης**.

Πνευματικά δικαιώματα στο διαδίκτυο

Το 2019 η ευρωπαϊκή οδηγία 790/2019 αναγνώρισε ένα **νέο συγγενικό δικαίωμα στους εκδότες Τύπου**, έντυπου, ηλεκτρονικού, ψηφιακού. Η οδηγία αναγνωρίζει ότι οι δημοσιογράφοι πρέπει να λαμβάνουν «δίκαιο μερίδιο» από τα έσοδα από το συγγενικό δικαίωμα των εκδοτών αφού αυτά τα έσοδα δημιουργούνται σε σημαντικό βαθμό από τη χρήση των κειμένων των δημοσιογράφων. **Διεκδικούμε να ορίζεται συγκεκριμένο ποσοστό για τους δημοσιογράφους στον νόμο που αναμένεται να την ενσωματώσει στην ελληνική νομοθεσία.** Μέχρι στιγμής αυτό έχει γίνει μόνο στη Γερμανία και στην Ιταλία.

Εδώ και αρκετά χρόνια η αναπαραγωγή ενημερωτικού περιεχομένου στο διαδίκτυο, έχει αυξηθεί εκθετικά. Αρκεί να αναλογιστεί κανείς ποιο και πόσο θα ήταν το περιεχόμενο των μηχανών αναζήτησης και των κοινωνικών δικτύων, αν δεν περιλαμβάνονταν έργα που έχουν δημιουργήσει επαγγελματίες δημοσιογράφοι, ανάλογα με το μέσο στο οποίο εργάζονται (κείμενα, έργα ήχου, έργα ήχου και εικόνας).

Όλος αυτός ο όγκος δημοσιογραφικού περιεχομένου, ο οποίος μάλιστα ανανεώνεται καθημερινά, δημιουργεί -και μέσω της διαφήμισης- τεράστια κέρδη για τις μεγάλες ψηφιακές πλατφόρμες. Είναι μια **υπεραξία που παράγει η δημοσιογραφική εργασία και την καρπώνονται τρίτοι, δηλαδή γιγαντιαίες πολυεθνικές επιχειρήσεις, ανεξάρτητες από τους εργοδότες του δημοσι-**

ογράφου. Οι δημιουργοί/δημοσιογράφοι δικαιούνται και πρέπει να διεκδικήσουν δίκαιο μερίδιο αυτής της προστιθέμενης αξίας, η οποία υπολογίζεται με βάση τα έσοδα που έχουν οι ψηφιακές πλατφόρμες.

Ο δρόμος έχει ανοίξει. Θα είναι μακρύς και δύσκολος, αφού η διαπραγμάτευση με τους γίγαντες του διαδικτύου είναι μία από τις τεράστιες προκλήσεις της νέας ψηφιακής εποχής. Όλοι συμφωνούν ότι θα πρέπει να διεξαχθεί σε επίπεδο Ευρώπης και γι' αυτό οι Ενώσεις δημοσιογράφων προετοιμάζονται κατάλληλα. Απαιτούνται ενιαία, **ισχυρά μέτωπα που θα ισορροπήσουν τον άνισο συσχετισμό διαπραγματευτικής δυνατότητας με τα ψηφιακά μονοπώλια.**

Πρώτο, ουσιαστικό και καθοριστικό βήμα είναι **το ποσοστό που δικαιούνται οι δημοσιογράφοι από το νέο συγγενικό δικαίωμα των εκδοτών Τύπου.** Σε πρώτη φάση, η διαπραγμάτευση των Ενώσεων των επιχειρήσεων ΜΜΕ με τις πλατφόρμες φαίνεται να μπορεί να κινηθεί ταχύτερα. Σε κάποιες χώρες, όπως η Γαλλία, ήδη έχουν επιτευχθεί συμφωνίες και οι εκδότες έχουν λάβει τις πρώτες αποζημιώσεις.

Το δικαίωμα της εύλογης αμοιβής διασφαλίζει, βάσει νόμου, την αποζημίωση των δικαιούχων (δημιουργών και εκδοτών) για τις αναπαραγωγές που πραγματοποιούνται στα έργα τους, από ιδιώτες για προσωπική τους χρήση.

Συγκεκριμένα, η εύλογη αμοιβή υπολογίζεται, σε ποσοστά που καθορίζει ο νόμος, επί της αξίας τεχνικών μέσων και χαρτιού κατάλληλου για φωτοτυπία, των μέσων δηλαδή που χρησιμοποιούνται από ιδιώτες (είτε στο σπίτι τους είτε στον χώρο εργασίας τους) για να αναπαράγουν έργα λόγου (μέσω της φωτοτύπησης, αντιγραφής, εκτύπωσης ή ψηφιακής αναπαραγωγής και αποθήκευσης) και εισπράττεται από τους εισαγωγείς των τεχνικών μέσων (φωτοτυπικών μηχανημάτων, εκτυπωτών, σαρωτών, ηλεκτρονικών υπολογιστών, κινητών τηλεφώνων και ταμπλετών) και του χαρτιού.

Το δικαίωμα της αναπαραγωγής και της ψηφιακής χρήσης αποσπασμάτων βιβλίων, εφημερίδων ή περιοδικών από εκπαιδευτικούς οργανισμούς, εταιρείες αποδελτίωσης και επιχειρήσεις, το οποίο διασφαλίζει τη νόμιμη πρόσβαση και χρήση των έργων των δικαιούχων (δημιουργών και εκδοτών), καθώς και την αποζημίωσή τους για τη χρήση αυτή.

